

zásai és azok tartalmának fedése elkoptattak mindennapi életünkben, mint amilyen a szeretet, az erkölcs stb. E szavaknak vissza kell adni méltóságukat, értelmüket és tartalmukat.

Oláh István: Csak közös munkával lehet lebontani a közös problémákat.

Papp Ferenc: E kérdés megválaszolásához és megvalósításához elsősorban a nyitottság szükséges. Az egyház mentsvára volt az értelmiségnek és a magyarságnak is.

Vígh József: A II. vatikáni zsinat megnyitotta az ajtókat a kérdés megválaszolására és megvalósítására előtt is.

ZÁRÓNYILATKOZAT

A vajdasági Pax Romana és a Jugoszláviai Református Egyház diakóniai szolgálata Feketicsen, 1997. szeptember 27-én és 28-án tanulmányi hétvégét rendezett *Értelmiségi vallásosság ma* témára. A 130 fős résztvevő a hitét, vallásosságát és egyháziasságát különböző módon megélt vajdasági magyar értelmiség soraiból tevődött össze, akikhez néhány külföldi értelmiségi is csatlakozott. A résztvevők elfogadták azt a szociológiai megállapítást, hogy napjainkban a Vajdaságban is a személyes vallásosság csak az értelmiségiek igen kis részében ágyazódik bele a keresztény egyházi hagyományba és vallási gyakorlatokba.

Igaz, hogy a hit, a vallásosság, az erkölcsiség, az egyházi hagyományhoz és közösséghez való ragaszkodás egymástól külön-külön is létezhet – a valóságban azonban ez a négy magatartás össze kellene hogy függjön, hogy olyan legyen, mint egy kórusmű négy szólama. Egyik a másik nélkül üres.

A mai értelmiségi vallásosságát a vallási ismeretekben való állandó elmélyülés, a folyamatos kérdésfeltevés, Istennek állandó és nyugtalan keresése, és a cselekvő magatartás kell hogy jellemezze. Mint általában, úgy a különböző formában megélt vallásosság terén is csak a szeretet teszi lehetővé az őszinte párbeszédet, és a lényeges kérdésekben is csak a szeretet egyesíthet bennünket.

Környezetünk és a világ mai nagy problémáinak megoldásán a vallásos értelmiségieknek is dolgoznia kell, ugyanúgy készséget kell mutatnia a nem vallásosakkal való párbeszédre.

A vallás iránti érdeklődés fokozódása nagy kihívást jelent az egyházak számára. Ha az egyházak az evangélium szellemében állandóan reformálják szervezeti és hivatali kultúrájukat, ha cselekvési stílusukat a partneri magatartás irányítja, akkor igen sokat tettek, többek között az értelmiségiek egyházhoz kötődésének előmozdításáért. Felvetődött az igény, hogy az egyházak állandósítsanak „meghallgató hivatalt”, hogy az

egyházi tevékenységbe erőteljesebben vonják be a teológiailag képzett világi személyeket is, hogy komoly dialógust folytassanak az értelmiségiekkel. Ugyanakkor azonban az értelmiségiek, konkrét megbízatások esetén, ne zárkózzanak el a feladatoktól elfoglaltságukra hivatkozva.

Feketics, 1997. szeptember 28-án

A VPR és a JREDSZ elnöksége